Test Booklet Code & Serial No. प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

A				
---	--	--	--	--

Paper-II HOME SCIENCE

Signature and Name of Invigilator		Seat No.
1. (Signature)		(In figures as in Admit Card)
(N	(ame)	Seat No.
2. (S	ignature)	(In words)
(N	(ame)	OMR Sheet No.
.П	N - 17219	(To be filled by the Candidate)
	e Allowed : 2 Hours]	[Maximum Marks : 200
Nun	nber of Pages in this Booklet : 24	Number of Questions in this Booklet : 100
1. 2. 3.	Instructions for the Candidates Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page. This paper consists of 100 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper II will be compulsory. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows: (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet. (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted. (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item. Example: where (C) is the correct response.	विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना 1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोप-यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा. या प्रश्नपत्रिकेत 100 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्वे प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. 3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात. (i) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडावेली प्रश्नपत्रिको स्विकारू नये. (ii) पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका मागवृन घयावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थांनी नोंद घ्यावी. (iii) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा. 4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा. उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
5.	Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place of them then in the simple in the OMP Sheet it will not be explicited.	(A) (B) (D) 5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.
6.	other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. Read instructions given inside carefully.	इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
7.	Rough Work is to be done at the end of this booklet.	6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
8.	If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put	 प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या को-या पानावरच कच्चे काम करावे.
	any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.	 जर आपण ओ.एम.आर. वर नमृद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागाँचा
9.	You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on good with the computation of computation.	अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल. 9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10	conclusion of examination.	10. फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.

11.

12.

कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.

चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

Use only Blue/Black Ball point pen.
Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.

There is no negative marking for incorrect answers.

10.

11.

12.

Home Science Paper II गृह विज्ञान

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed: 120 Minutes]

[Maximum Marks: 200

Note: This Paper contains **Hundred** (100) multiple choice questions. Each question carrying **Two** (2) marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण शंभर (100) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

- 1. Dietary fiber is an indigestible
 - (A) Fat
 - (B) Protein
 - (C) Carbohydrate
 - (D) Amino acid
- 2. pH of cow's milk is:
 - (A) 6.0 6.4
 - (B) 7.1 7.6
 - (C) 5.0 6.0
 - (D) 6.6 6.9
- 3. The full form of PDCAAS is:
 - (A) Protein Digestibility Complete Amino Acid Score
 - (B) Protein Digestibility Corrected Amino Acid Score
 - (C) Protein Degradation Complete Amino Acid Score
 - (D) Protein Degradation Corrected Amino Acid Score

- 1. आहारातील तंतू म्हणजे न पचणारे
 - (A) स्निग्ध
 - (B) प्रथिने
 - (C) कर्बोदके
 - (D) नत्राम्ले
- 2. गाईच्या दुधाचा pH हा खालीलपैकी कोणता असतो ?
 - (A) 6.0 6.4
 - (B) 7.1 7.6
 - (C) 5.0 6.0
 - (D) 6.6 6.9
- 3. पी.डी.सी.ए.ए.एस. चे पूर्ण स्वरूप म्हणजे :
 - (A) प्रोटीन डायजेस्टिबिलिटी कम्प्लीट अमायनो ॲसिड स्कोअर
 - (B) प्रोटीन डायजेस्टिबिलिटी करेक्टेड अमायनो ॲसिड स्कोअर
 - (C) प्रोटीन डिग्रेडेशन कम्प्लीट अमायनो ॲसिड स्कोअर
 - (D) प्रोटीन डिग्रेडेशन करेक्टेड अमायनो ॲसिड स्कोअर

- 4. Lipase enzyme is inactivated during the process of :
 - (A) Homogenisation
 - (B) Gelatinisation
 - (C) Caramelisation
 - (D) Pasteurisation
- 5. One of the following is the natural colour used in foods:
 - (A) Carmosine
 - (B) Tartrazine
 - (C) Matanyl Yellow
 - (D) Annatto
- 6. Organisms that tolerate low temperature and can grow under refrigeration are called:
 - (A) Thermoduric
 - (B) Psychrotrophic
 - (C) Mesophilic
 - (D) Thermotropic
- 7. Advantages of Line Organisation in Institutions are :
 - (A) Slow but steady decisions
 - (B) Quick decisions and direct responsibility
 - (C) Indirect response and hazy understanding
 - (D) Unclear understanding and direct responsibility
- 8. Baking powder contains:
 - (A) Sodium bicarbonate, cream of tartar and corn starch
 - (B) Sodium bicarbonate
 - (C) Calcium bicarbonate, cream of tartar and corn starch
 - (D) Calcium bicarbonate

- खालीलपैकी कोणत्या प्रक्रियेत लायपेज हे विकर निष्क्रिय होते ?
 - (A) होमोजिनायझेशन
 - (B) जिलेटीनायझेशन
 - (C) कॅरॅमलायझेशन
 - (D) पाश्चरायझेशन
- खालीलपैकी कोणता एक अन्नात वापरला जाणारा नैसर्गिक रंग आहे ?
 - (A) कार्मोझिन
 - (B) टार्ट्राझिन
 - (C) मेटॅनिल येलो
 - (D) ॲ**नॅ**टो
- 6. कमी तापमान सहन करणाऱ्या आणि रेफ्रिजरेशनच्या अंतर्गत वाढू शकतील अशा जीवास खालीलपैकी काय संबोधले जाते ?
 - (A) थर्मोड्युरिक
 - (B) सायक्रोट्रॉफिक
 - (C) मिसोफिलिक
 - (D) थर्मोट्रॉपिक
- 7. संस्थामध्ये लाईन प्रकारच्या संघटनाचे खालीलपैकी कोणता फायदा आहे ?
 - (A) संथ पण स्थिर निर्णय
 - (B) त्वरित निर्णय आणि थेट जबाबदारी
 - (C) अप्रत्यक्ष प्रतिसाद आणि संदिग्ध समज
 - (D) अस्पष्ट समज आणि थेट जबाबदारी
- 8. बेकिंग पावडरमध्ये खालीलपैकी कोणत्या गोष्टी असतात ?
 - (A) सोडियम बायकार्बोनेट, क्रीम ऑफ टार्टर आणि कॉर्न स्टार्च
 - (B) सोडियम बायकार्बोनेट
 - (C) कॅलिशियम बायकार्बोनेट, क्रीम ऑफ टार्टर आणि कॉर्न स्टार्च
 - (D) कॅलशियम बायकार्बोनेट

- 9. Which among the following offers a variety of courses which are priced separately?
 - (A) Ala Carte
 - (B) Table d' hote
 - (C) Buffet menu
 - (D) Cyclic menu
- 10. Hyperuricemia can lead to a disease called:
 - (A) PEM
 - (B) Cancer
 - (C) Gout
 - (D) Diabetes
- 11. Which of the following has the best chemical score?
 - (A) Wheat
 - (B) Egg
 - (C) Milk
 - (D) Pulses
- 12. Dietary intake of nutrients that meets the needs of almost of all healthy individuals is:
 - (A) RD
 - (B) RDA
 - (C) EAR
 - (D) ARD
- 13. Low Birth Weight (LBW) is defined as birth weight below:
 - (A) 1500 g
 - (B) 2800 g
 - (C) 2200 g
 - (D) 2500 g

- 9. खालीलपैकी कोणते वेगवेगळ्या किंमतीचे असून जेवणात वैविध्य देतात ?
 - (A) आला कार्ट
 - (B) ताब्ले द् होत्
 - (C) बफे मेनू
 - (D) सायक्लिक मेनू
- 10. हायपरयुरिसेमियामुळे खालीलपैकी कोणता आजार होऊ शकतो ?
 - (A) पी.ई.एम.
 - (B) कर्क रोग
 - (C) गाऊट
 - (D) मधुमेह
- 11. खालीलपैकी कशाचा रासायनिक स्कोअर सर्वोत्तम आहे ?
 - (A) गहू
 - (B) अंडे
 - (C) दुध
 - (D) कडधान्य
- 12. जवळ जवळ सर्व निरोगी व्यक्तींच्या गरजा पूर्ण करणाऱ्या आहारातील पोषक तत्त्वांचे सेवन म्हणजे :
 - (A) आर.डी.
 - (B) आर.डी.ए.
 - (C) इ.ए.आर.
 - (D) ए.आर.डी.
- 13. खालीलपैकी कोणते जन्माच्या वेळचे वजन, हे जन्माच्या वेळचे कमी वजन असे संबोधले जाते ?
 - (A) 1500 ਮੱ.
 - (B) 2800 項.
 - (C) 2200 其·
 - (D) 2500 其.

- 14. Sarcopenia is observed in:
 - (A) Infancy
 - (B) Childhood
 - (C) Pregnancy
 - (D) Old age
- 15. Commonly used iron salt for fortification:
 - (A) Ferrous sulphate
 - (B) Ferrous fumarate
 - (C) Ferric fumarate
 - (D) Ferric salt
- 16. Glycosilated haemoglobin is used in the screening of :
 - (A) Iron deficiency anaemia
 - (B) Sickle cell anaemia
 - (C) Diabetes
 - (D) CVD
- 17. Which of the following biochemical parameter indicates chronic renal failure?
 - (A) Increased creatinine excretion
 - (B) Increased serum albumin level
 - (C) Increased serum transferrin level
 - (D) Increased blood urea nitrogen
- 18. Sepsis, fever, infection and trauma accelerate the loss of :
 - (A) Nitrogen
 - (B) Zinc
 - (C) Calcium
 - (D) Iron

- 14. सार्कोपिनिया खालीलमध्ये आढळून येतो :
 - (A) अर्भकावस्था
 - (B) बाल्यावस्था
 - (C) गरोदरपणा
 - (D) वृद्धापकाळ
- 15. सशक्तीकरणासाठी सामान्यपणे खालीलपैकी कोणते आयरन सॉल्ट वापरले जाते ?
 - (A) फेरस सल्फेट
 - (B) फेरस फ्यूमरेट
 - (C) फेरिक फ्युमरेट
 - (D) फेरिक सॉल्ट
- 16. ग्लायकोसिलेटेड हिमोग्लोबिनचा वापर खालीलपैकी कशाच्या स्क्रिनिंगसाठी केला जातो ?
 - (A) लोहाच्या कमतरतेमुळे होणारा ॲनिमिया
 - (B) सिकल सेल ॲनिमिया
 - (C) मधुमेह
 - (D) सी.व्ही.डी.
- 17. खालीलपैकी कोणता जैवरासायनिक घटक, दीर्घकालीन मूत्रपिंड कार्याचे अपयश दर्शवितो ?
 - (A) क्रिएटिनिनचे विसर्जन वाढणे
 - (B) रक्तातील आल्ब्युमिनची पातळी वाढणे
 - (C) रक्तातील ट्रान्सफेरिनची पातळी वाढणे
 - (D) रक्तातील युरिया नायट्रोजन वाढणे
- 18. सेप्सीस, ज्वर, संसर्ग आणि आघात यामुळे खालीलपैकी कशाचा ऱ्हास वाढतो ?
 - (A) नायट्रोजन
 - (B) जस्त
 - (C) कॅलशियम
 - (D) लोह

JUN-	17219/II—	A
------	-----------	---

19.	is latest development in	19.	हा तंतू म्हणजे
	regenerated cellulosic fiber.		पुनरुत्पादीत सेल्यूलोजिक तंतूतील सुधारित
	(A) Tencel		आवृती होय.
	(B) Lyocell		(A) टेनसेल
	(C) Tactel		(B) लायोसेल
	(D) Lycra		(C) टॅक्टेल
20.21.	moisture in a material expressed as a percentage of the oven dry-weight. (A) Relative Humidity (B) Moisture Regain (C) Wicking (D) Absorbancy Number of warps and fillings per square inch in fabric is called	20.21.	(D) लायक्रा हे आर्द्रतेचे कापडामध्ये दर्शविलेले वजन होय की जे ओव्हन-ड्राय वजनाची टक्केवारी दर्शविते. (A) रिलेटीव्ह ह्यूमिडीटी (B) मॉइश्चर रिगेन (C) विकींग (D) ॲबझारबन्सी कापडातील एका चौरस इंचातील ताण्याच्या व
	(A) Yarn Count		बाण्याच्या धाग्यांची संख्या म्हणजे होय :
	(B) Fabric Count		(A) धाग्याचा क्रमांक
	(C) Balance of Cloth		(B) कापडाचा क्रमांक
	(D) Reed Count		(C) कापडाचा समतोल
22.	is a chemical treatment		(D) फणीचा क्रमांक
	carried out to burn vegetable matter	22.	ऊनी तंतूतील वनस्पतीज पदार्थ जाळण्याची
	in wool.		रासायनिक प्रक्रिया म्हणजे :
	(A) Nepping		(A) नेपिंग
	(B) Crabbing		(B) क्रॅबींग
	(C) Decating		(C) डीकेटींग
ດາ	(D) Carbonizing		(D) कारबोनायझींग
23.	The method of removal of colours from dyed fabric to create white design on coloured background is known as	23.	• • • • •
	(A) Discharge Printing		(A) डिसचार्ज छपाई
	(B) Resist Printing		(B) रेझिस्ट छपाई
	(C) Duplex Printing		(C) ड्यूप्लेक्स छपाई
	(D) Ikat Printing		(D) इकत छपाई
		1	

- 24.is thin and transparent silk-cotton fabric like Organza from Madhya Pradesh.
 - (A) Tanchoi
 - (B) Mashru
 - (C) Himru
 - (D) Chanderi
- 25. Fiber length can be estimated by using:
 - (A) Crockmeter
 - (B) Scott Tester
 - (C) Crimp Tester
 - (D) Combsorter
- 26. Silk Mark indicates that the textile product is:
 - (A) Silky in feel
 - (B) Longlasting
 - (C) Lustrous
 - (D) 100% silk
- 27. Wearable electronic system embedded in garments is known as:
 - (A) Medical textiles
 - (B) Smart textiles
 - (C) Geo-textiles
 - (D) Agro-textiles
- 28. Which of the following is a principle of design?
 - (A) Proportion
 - (B) Line
 - (C) Texture
 - (D) Colour

- 24. हे मध्यप्रदेशातील ऑरगंझासारखे पातळ व पारदर्शक रेशमी-सूती कापड होय.
 - (A) तनचोई
 - (B) मशरू
 - (C) हिमरू
 - (D) चंदेरी
- 25. तंतूची लांबी हे उपकरण वापरून ठरविली जाऊ शकते :
 - (A) क्रॉकमीटर
 - (B) स्कॉट टेस्टर
 - (C) क्रीम्प टेस्टर
 - (D) कोम्बसॉर्टर
- 26. वस्त्राच्या उत्पादनात सिल्कमार्क दर्शविते :
 - (A) रेशमी सदृश्य
 - (B) जास्त काळ टिकणारा
 - (C) चमकदार
 - (D) 100 टक्के रेशमी
- 27. घालण्यायोग्य कपड्यांमधे इलेक्ट्रानिक प्रणाली संचरित केली जाते तेव्हा त्याला हे म्हणतात:
 - (A) मेडिकल टेक्सटाइल्स
 - (B) स्मार्ट टेक्सटाइल्स
 - (C) जिओ टेक्सटाइल्स
 - (D) ॲग्रो टेक्सटाइल्स
- 28. खालीलपैकी डीझाइनचे तत्त्व कोणते ?
 - (A) प्रमाण
 - (B) रेषा
 - (C) पोत
 - (D) रंग

29.	While drafting, French curve is used	29.	ड्राफ्टींग करताना फ्रेंच कर्व्हचा उपयोग हे
	to draw:		काढण्यासाठी होतो :
	(A) Darts		(A) डार्टस्
	(B) Armhole		(B) आर्महोल
	(C) Hemline		(C) हेमलाइन
	(D) Grainline		(D) ग्रेनलाइन
30.	is the upper part of the	30.	हा सुईचा वरचा भाग
	needle which locates within the		होय की जो निडलबारमध्ये आढळून येतो.
	needle bar.		(A) शोल्डर
	(A) Shoulder		(B)
	(B) Groove		(C) शांक
	(C) Shank		(D) ब्लेड
	(D) Blade	31.	असे दिशानिर्देश की ज्यामध्ये फॅशन्स ह्या
31.	The direction in which fashions are		बदलत राहतात त्याला असे म्हणतात :
	moving are called		(A) फॅड
	(A) Fad		(B) क्लासिक
	(B) Classic		(C) ट्रेंडस्
	(C) Trends		(D) क्रे झ
	(D) Craze	32.	शिवण, ज्यामध्ये पूर्वी शिवलेली शिवण झाकली
32.	A beam that encloses a previously	02.	जाते ती :
	stitched seam is:		(A) लॅपड् शिवण
	(A) Lapped seam		` <u>-</u>
	(B) Fused seam		(B) फ्यूजड् शिवण
	(C) Rolled seam		(C) रोलड् शिवण (D) फ्रेंच शिवण
	(D) French seam	00	
33.	"Pret-a-Porter" is a term used for:	33.	'प्रेट-अ-पोर्टर' ही संज्ञा यासाठी वापरली जाते :
	(A) Ready to wear clothes		(A) घालण्यायोग्य तयार कपडे
	(B) Portable bags		(B) पोर्टेबल बॅग्ज
	(C) High fashion clothes		(C) हाय-फॅशन कपडे
	(D) Mix and match clothes		(D) मिक्स व मॅच कपडे

- 34. The colour fastness of a coloured fabric to light can be tested by using:
 - (A) Combsorter
 - (B) Fade-o-meter
 - (C) Crockmeter
 - (D) Elmendorf tester
- 35. Stone wash given to denim garments gives them:
 - (A) Smooth appearance
 - (B) Worn out appearance
 - (C) Higher strength
 - (D) Lower abrasion
- 36. Soaps and detergents dissolve in water and lower the of water.
 - (A) Surface tension
 - (B) Hygrocity
 - (C) Temperature
 - (D) Volume
- 37. Energizing in the control step means:
 - (A) Taking an overview of the job
 - (B) Putting the plan into action
 - (C) Preparing the plan
 - (D) Finding out alternatives
- 38. Human resources are those that are:
 - (A) External to an individual
 - (B) Material possessions
 - (C) Inherent in person
 - (D) Provided by the community

- 34. रंगीत कपड्याच्या प्रकाशाशी असणे पक्केपणाचे परीक्षण हे वापरून केले जाते :
 - (A) कोम्बसॉर्टर
 - (B) फेड-ओ-मीटर
 - (C) क्रॉकमीटर
 - (D) एलमेनडॉर्फ टेस्टर
- 35. डेनिम कपड्यांना स्टोनवॉश दिल्यामुळे हे मिळते :
 - (A) स्मूथ अपीअरन्स
 - (B) वोर्न आऊट अपीअरन्स
 - (C) हायर स्ट्रेन्थ
 - (D) लोवर अब्रेजन
- 36. साबण व डीटर्जंटस पाण्यात विरघळतात आणि पाण्याचे कमी होते.
 - (A) सरफेस टेन्शन
 - (B) हायग्रॉसीटी
 - (C) तापमान
 - (D) व्हॉल्यूम
- 37. नियंत्रणाच्या पायरीमध्ये प्रेरणा देणे याचा अर्थ:
 - (A) कार्याचा आढावा घेणे
 - (B) नियोजनाप्रमाणे क्रिया करणे
 - (C) नियोजन तयार करणे
 - (D) पर्याय शोधून काढणे
- 38. मानवीय साधनसंपत्ती म्हणजे अशी साधनसंपत्ती की जी:
 - (A) व्यक्तीसाठी बाह्य स्वरूपामध्ये असते
 - (B) भौतिक मालमत्ता असते
 - (C) व्यक्तीमध्ये अंतर्निहित असते
 - (D) समुदायाने पुरविलेली असते

- 39. The use of resources in the foundation stage of family life cycle is influenced by:
 - (A) Values
 - (B) Standards
 - (C) Short-term goals
 - (D) Long-term goals
- 40. The use of vegetables grown in the kitchen garden is an example of:
 - (A) Psychic income
 - (B) Direct real income
 - (C) Indirect real income
 - (D) Total income
- 41. The values that are important and desirable simply for their own sale are called :
 - (A) Intrinsic value
 - (B) Extrinsic value
 - (C) Factual value
 - (D) Instrumental value
- 42. A tool for managing work time is:
 - (A) Peak load
 - (B) Typical time period
 - (C) Work curves
 - (D) Sequential time
- 43. Boredom and frustration fatigue are examples of :
 - (A) Physiological fatigue
 - (B) Muscular fatigue
 - (C) Visual fatigue
 - (D) Psychological fatigue

- 39. कौटुंबिक जीवनचक्राच्या प्रारंभिक अवस्थेमध्ये साधनांच्या उपयोगावर प्रभाव पाडणारा घटक हे आहे :
 - (A) मूल्ये
 - (B) स्तर
 - (C) अल्पकालीन उद्दिष्ट्ये
 - (D) दीर्घकालीन उद्दिष्ट्ये
- 40. किचन गार्डनमध्ये वाढिवलेल्या भाज्यांचा उपयोग करणे हे खालीलपैकी कशाचे उदाहरण आहे ?
 - (A) मानसिक उत्पन्न
 - (B) प्रत्यक्ष वास्तविक उत्पन्न
 - (C) अप्रत्यक्ष वास्तविक उत्पन्न
 - (D) संपूर्ण उत्पन्न
- 41. अशी मूल्ये की जी केवळ त्यांच्या स्वत:साठी महत्त्वाची आणि इच्छित असतात ती मूल्ये म्हणजे :
 - (A) आंतरिक मूल्ये
 - (B) बाह्य मूल्ये
 - (C) वास्तविक मूल्ये
 - (D) साधनीभूत मूल्ये
- 42. वर्क टाईमच्या व्यवस्थापनाचे साधन म्हणजे :
 - (A) पीक लोड
 - (B) विशिष्ट कालावधी
 - (C) कार्य वक्रता
 - (D) अनुक्रमिक वेळ
- 43. कंटाळा आणि वैफल्य थकवा ही कशाची वैशिष्टे आहेत ?
 - (A) शारीरिक थकवा
 - (B) स्नायुंचा थकवा
 - (C) दृष्टीचा थकवा
 - (D) मानसिक थकवा

- 44. A method that includes drawing floor plan fastened with board pins, and tread is called:
 - (A) Pathway chart
 - (B) Process chart
 - (C) Operation chart
 - (D) Graph chart
- 45. The method of resolving conflict that exhibit the highest level of adjustment is:
 - (A) Voluntary submission
 - (B) Dominance
 - (C) Integration
 - (D) Compromise
- 46. The advantage of planning lies in the fact that it is carried out :
 - (A) For future action
 - (B) For past jobs
 - (C) For present action
 - (D) For ongoing action
- 47. Family budget is a plan for:
 - (A) Present expenditure
 - (B) Future expenditure
 - (C) Review of expenditure
 - (D) Estimation of total income
- 48. The decisions related to routine, repetitive actions are called:
 - (A) Intellectual decisions
 - (B) Technical decisions
 - (C) Unimportant decisions
 - (D) Habitual decisions

- 44. नकाशा काढून तो टाचण्यांनी बोर्डला लावणे आणि दोरा वापरणे यांचा उपयोग करणारी पद्धत म्हणजे :
 - (A) पाथवे चार्ट
 - (B) प्रोसेस चार्ट
 - (C) ऑपरेशन चार्ट
 - (D) ग्राफ चार्ट
- 45. समायोजनाची सर्वात उच्च पातळी दर्शविणारी संघर्ष सोडविण्याची पद्धत म्हणजे :
 - (A) ऐच्छिक सबमिशन
 - (B) वर्चस्व
 - (C) एकत्रीकरण
 - (D) तडजोड
- 46. नियोजनाचा फायदा या वास्तविकतेमध्ये असतो की ते :
 - (A) भविष्यातील क्रियेसाठी केले जाते
 - (B) भतकालीन काळासाठी केले जाते
 - (C) वर्तमानातील क्रियेसाठी केले जाते
 - (D) चालू असलेल्या क्रियेसाठी केले जाते
- 47. कौटुंबिक अंदाजपत्रक हे खालीलपैकी कशाचे नियोजन असते ?
 - (A) चालू खर्च
 - (B) भविष्यातील खर्च
 - (C) खर्चाचा आढावा
 - (D) संपूर्ण उत्पन्नाचा अंदाज
- 48. जे निर्णय रोजच्या नियमित क्रिया आणि परत परत केल्या जाणाऱ्या क्रिया यांच्याशी निगडित असतात त्यांना काय म्हणले जाते ?
 - (A) बौद्धिक निर्णय
 - (B) तांत्रिक निर्णय
 - (C) महत्त्वाचे नसलेले निर्णय
 - (D) सवयीने घेतलेले निर्णय

- 49. Classes of change in work simplification are given by:
 - (A) R.M. Barnes
 - (B) Nickell and Dorsey
 - (C) Marvin Mundell
 - (D) Lillian Gilbreth
- 50. The disposition of the rooms in respect to their relative position towards each other is called:
 - (A) Grouping
 - (B) Roominess
 - (C) Aspect
 - (D) Privacy
- 51. Selection of multipurpose, folding and portable furniture is more suitable for:
 - (A) Privacy
 - (B) Less space
 - (C) Circulation
 - (D) Grouping
- 52. While using hand tools; the contact stress results from :
 - (A) Movement of hands
 - (B) Repetitive operations
 - (C) Sitting with adequate knee room
 - (D) Hand hammering
- 53. The process of developing an applicants pool for job openings in an organisation is called:
 - (A) Hiring
 - (B) Recruitment
 - (C) Selection
 - (D) Retention

- 49. कार्य सरलीकरणामधील बदलाचे वर्ग खालीलपैकी कोणी दिले आहेत ?
 - (A) आर.एम. बार्नस्
 - (B) निकेल आणि डॉर्सी
 - (C) मार्वीन मुंडेल
 - (D) लिलियन गिलब्रेथ
- 50. एकमेकांच्या तुलनात्मक स्थितींचा विचार करून खोल्यांची स्थिती ठरविणे याला खालीलपैकी काय म्हणले जाते ?
 - (A) ग्रुपिंग
 - (B) प्रशस्तपणा
 - (C) आस्पेक्ट
 - (D) एकांत
- 51. बहुपयोगी, फोर्ल्डींग आणि हालविता येणारे फर्निचर खालीलपैकी कशासाठी सुयोग्य ठरते ?
 - (A) एकांत
 - (B) जागा कमी असणे
 - (C) हालचाल करता येणे
 - (D) ग्रपिंग
- 52. हाताने वापरली जाणारी साधने वापरताना खालीलपैकी कशामुळे 'काँटक्ट स्ट्रेस' निर्माण होतो ?
 - (A) हातांची हालचाल
 - (B) सततच्या क्रिया
 - (C) गुडह्यांना पुरेशी जागा असलेल्या ठिकाणी बसणे
 - (D) हँड हॅमरिंग
- 53. संस्थेमधील नोकरीच्या संधीसाठी उमेदवारांची सूची बनविण्याच्या प्रक्रियेला खालीलपैकी काय म्हणले जाते ?
 - (A) हायरिंग
 - (B) नेमणूक
 - **(C)** निवड
 - **(D)** रिटेंशन

- 54. The set of beliefs held about a particular brand is known as:
 - (A) Brand recognition
 - (B) Brand preference
 - (C) Brand image
 - (D) Brand selection
- 55. Periodic shedding of utrine lining discharge of blood and mucus from uterus refers to:
 - (A) Menstruation
 - (B) Menarche
 - (C) Ovulation
 - (D) Moment
- 56. Bronfenbrenner ecological model:
 - (A) States that human being must respect environment and cutpollution
 - (B) Has been superseded by life force theory
 - (C) Argues that the individual and their environment form integrated system which developed together
 - (D) Denies genetic influence on development
- 57. Infant's reflex to clear throat:
 - (A) Moro reflex
 - (B) Sucking reflex
 - (C) Gag reflex
 - (D) Rooting reflex

- 54. विशिष्ट ब्रॅंडसाठी विश्वासाने धरून ठेवलेल्या संचाला खालीलपैकी काय संबोधले जाते ?
 - (A) ब्रँड ओळख
 - (B) ब्रॅंड पसंती
 - (C) ब्रँड इमेज
 - (D) ब्रँड निवड
- 55. गर्भाषयाच्या आतील स्तराचे नियमित शेर्डींग होणे व गर्भाषयातून रक्त व स्लेष्माचा डीसचार्ज होणे म्हणजे :
 - (A) मासिक पाळी
 - (B) मीनयार्क
 - (C) ओव्हूलेशन
 - (D) मोमेन्ट
- 56. ब्रॉनफेनब्रेन्नर यांचे पर्यावरणीय मॉडेल:
 - (A) दर्शवते की मनुष्याने पर्यावरणाचा आदर करावा आणि प्रदूषण करू नये
 - (B) जीवनशैली सिद्धांताने उंचावले आहे
 - (C) असे म्हणते की व्यक्ती आणि त्यांचे वातावरण मिळून एकात्मिक यंत्रेनेद्वारे विकास होते
 - (D) विकासावर अनुवंशिकतेचा प्रभाव पडत नाही
- 57. नवजात बालकाचा घसा साफ करण्यासाठीचे रिफ्लक्स:
 - (A) मोरो रिफ्लेक्स
 - (B) सर्कोंग रिफ्लेक्स
 - (C) गॅग रिफ्लेक्स
 - (D) रूटींग रिफ्लेक्स

- 58. Long, complex babbles that sound identical in intonation to adult speech:
 - (A) Lallation stage
 - (B) Shortened lallation stage
 - (C) Expressive jargon state
 - (D) Consonant cooling stage
- 59. Infants, toddlers and young children are called in a safe and stimulating environment in absence of parents is called:
 - (A) Nursery school
 - (B) Montessori school
 - (C) Kindergarten
 - (D) Creche
- 60. Vijay is first grade student with Spina bifida. Which of the assistive devices would Vijay belief from most:
 - (A) Hearing aids
 - (B) Braille writer
 - (C) A word processor
 - (D) Leg braces
- 61. When sexual exploitation happens online, young boys and girls may forced to do except one of the following:
 - (A) Being physically involved
 - (B) Send or post sexually explicit images of themselves
 - (C) Take part in sexual activities via a web-cam or smart phone
 - (D) Have sexual conversation by text or online

- 58. लांबलचक, कंटाळवाणा बॅबल्स जी प्रौढांच्या भाषणांतील उच्चारणासारखे दिसतात :
 - (A) लॅलशेन स्टेज
 - (B) कमी लॅलशेन स्टेज
 - (C) एक्सप्रेसीव्ह जॅरगोन स्टेज
 - (D) कंसोनंट कुर्लींग स्टेज
- 59. अभ्रक, पालक आणि मुले युवक एका सुरक्षित वातावरणात पालकांच्या अनुपस्थितीत असतात त्याला असे म्हणतात.
 - (A) नर्सरी शाळा
 - (B) मॉन्टेसरी शाळा
 - (C) किन्डरगार्टन
 - (D) पाळणाघर
- 60. विजय हा स्पाइना बिफीडाचा प्रथम श्रेणी रुग्ण आहे जो या साहाय्यक उपकरणावर सर्वात जास्त विश्वास ठेवतो.
 - (A) श्रवण यंत्र
 - (B) ब्रेल राइटर
 - (C) वर्ड प्रोसेसर
 - (D) लेग ब्रेसेस
- 61. जेंव्हा तरुण मुलां-मुलींचे ऑनलाईन लैंगिक शोषण होते तेव्हा खालीलपैकी कोणती एक गोष्ट अशक्य आहे ?
 - (A) शारीरिक सहभाग
 - (B) त्यांच्या लेंगिक सुस्पष्ट प्रतिमा पाठवणे
 - (C) वेब कॅमेरा किंवा स्मार्ट फोनद्वारे लैंगिक कृतीमध्ये सहभागी होणे
 - (D) ऑनलाईन टेक्स्टद्वारे लैंगिक संभाषण

- 62. Virtue attached to Erikson's fourth stage Industry *Vs.* Inferiority :
 - (A) Love
 - (B) Wisdom
 - (C) Competency
 - (D) Hope
- 63. Which statement about adolescents is accurate?
 - (A) Adolescence is a social construct
 - (B) The concept of adolescence has existed throughout human history
 - (C) The concept of period of adolescence exists in few societies today
 - (D) Adolescence is generally considered the beginning of puberty
- 64. Cluttered nest involves:
 - (A) Life is empty
 - (B) Life is to be celebrated
 - (C) The time after the children have grown up and come back home again to depend on parents
 - (D) There is no meaning to life
- 65. The residence when a married couple lives with or near the father is:
 - (A) Neo-local
 - (B) Matrilocal
 - (C) Avunculocal
 - (D) Patrilocal

- 62. एरिक्सनच्या चौथ्या टप्प्यावर जोडलेला वरच्यू :
 - (A) प्रेम
 - (B) शहाणपणा
 - (C) क्षमता
 - (D) आशा
- 63. किशोरावस्थेसंबंधी कोणते वाक्य **सत्य** आहे ?
 - (A) किशोरावस्था सामाजिक बांधकाम आहे
 - (B) संपूर्ण मानवी इतिहासात किशोरवयीन संकल्पना अस्तित्वात आहे
 - (C) किशोरवयीन काळातील संकल्पना आजच्या काही समाजामध्ये अस्तित्वात आहे
 - (D) पौगंडावस्था सामान्यतः तारुण्य असल्याचे मानले जाते
- 64. गोधळलेले घरटे खाली दिलेल्या एका गोष्टीशी निगडित आहे :
 - (A) रिक्त जीवन
 - (B) आयुष्य साजरे केले पाहिजे
 - (C) आईवडिलांवर अवलंबून राहण्यासाठी मुले पुन्हा घरी परतात
 - (D) जीवनाचा अर्थ नाही
- 65. एक विवाहित जोडपे पतीच्या विडलांसोबत किंवा त्यांच्या जवळ राहते त्यास असे संबोधले जाते :
 - (A) निओस्थानिक
 - (B) मॅट्रीलोकल
 - (C) अव्यण्यूलोकल
 - (D) पॅट्रीलोकल

- 66. Surrogacy bill currently proposes the following out of them which statement is not *true* ?
 - (A) It bans commercial renting of womb
 - (B) Legally married Indian couples will be barred from opting for surrogacy
 - (C) It allows altruistic surrogacy
 - (D) Only a close relative can become a surrogate for medically proven infertile couples
- 67. Research on grandparents shows that:
 - (A) Grandparents are often the primary source of the non-parental care of young children
 - (B) About 30% of middle age become grandparents
 - (C) The average age of becoming grandparents in western societies is about 70 years
 - (D) Most of the grandparents have indirect influence on their grandchildren behaviour
- 68. Traditional family structure comprises of:
 - (A) Married or unmarried teenage parents raising their children
 - (B) Married couples raising children from previous marriages
 - (C) Single individual raising foster children
 - (D) A married couple living with their biological children

- 66. सरोगेसी बिलामध्ये प्रस्तावित नसलेले विधान सांगा :
 - (A) गर्भाशय व्यावसायिक भाड्याने देणे प्रतिबंधित करते
 - (B) कायदेशीरिरत्या विवाहित भारतीय जोडप्यांना सरोगेसीची निवड करण्यापासून प्रतिबंधित केले जाईल
 - (C) परार्थाच्या सरोगेसीला परवानगी देते
 - (D) फक्त जवळचा नातेवाईक वैद्यकीयदृष्या सिद्धवंध्य जोडप्यांना एक सरोगेट बनू शकते
- 67. ग्रॅंड पालकांवरील संशोधनावर हे दिसून येते :
 - (A) ग्रँड पालक नेहमीच लहान मुलांना नॉन-पॅरेंटल सेवेचे प्राथमिक स्रोत असतात
 - (B) सुमारे 30% मध्यमवयीन लोक आजी-आजोबा बनतात
 - (C) पाश्चात्य समाजामध्ये आजी-आजोबांचे वय सरासरी 70 वर्षे आहे
 - (D) आजी-आजोबांचा नातवंडाच्या वर्तनावर अप्रत्यक्ष रीत्या परिणाम होते
- 68. पारंपारिक कौटुंबिक संरचनेमध्ये या गोष्टीचा समावेश होते :
 - (A) विवाहित किंवा अविवाहित किशोरवयीन पालक आपल्या मुलांचे संगोपन करतात
 - (B) विवाहित जोडपे मागील लग्नापासून झालेल्या मुलांचे संगोपन करतात
 - (C) एक व्यक्ती दुस-यांच्या मुलांना वाढवते
 - (D) बायोलॉजिकल मुलासह एक विवाहित जोडपे राहते

- 69. A single parent family may result from all *except*:
 - (A) Separation
 - (B) Matrimony
 - (C) Divorce
 - (D) Death
- 70. Marriage is considered to be necessary because:
 - (A) This is only way to acquire paternal property
 - (B) This provides societal sanction
 - (C) This is the only way of sexual gratification
 - (D) It is regularised and provides societally sanctioned sex gratification and family
- 71. The relationship between body and mind:
 - (A) is interactive and complex
 - (B) does not exist
 - (C) is unrelated
 - (D) is imaginary
- 72. Which family reaction to accepting disability is inappropriate?
 - (A) Denial
 - (B) Projection of blame
 - (C) Indifferent
 - (D) Rejection
- 73. Vertical and curriculum centred approach is seen in :
 - (A) Non-formal education
 - (B) Informal education
 - (C) Formal education
 - (D) Adult education

- 69. एक पालकत्व कुटुंब खालीलपैकी एक सोडून कारणांमधून निर्माण होवू शकते :
 - (A) विभक्त
 - (B) विवाहितावस्था
 - (C) घटस्फोट
 - (D) मृत्यू
- 70. विवाह अपरिहार्य मानले जाते यांचे कारण :
 - (A) पालकांची मालमत्ता मिळवण्याचा एकच मार्ग
 - (B) हे सामाजिक मंजुरी प्रदान करते
 - (C) लैंगिक आनंदाचा हा एकमेव मार्ग आहे
 - (D) हे नियमित केले जाते आणि सामाजिकरित्या मंजूर केलेली लैंगिक संतुष्टी आणि कुटुंब प्रदान करते
- 71. शरीर आणि मनातील संबंध:
 - (A) परस्परसंवादी आणि जटिल
 - (B) अस्तित्वात नाही
 - (C) असंबंधित
 - (D) काल्पनिक
- 72. अपंगत्व स्वीकारण्याची कोणती प्रतिक्रिया अनुचित आहे ?
 - (A) नकार
 - (B) दोषी प्रक्षेपण
 - (C) औदासिन्य
 - (D) अस्वीकार
- 73. अनुलंब आणि अभ्यासक्रम केंद्रित दृष्टिकोन मध्ये दिसत आहे.
 - (A) अनौपचारिक शिक्षण
 - (B) अनियमित शिक्षण
 - (C) औपचारिक शिक्षण
 - (D) प्रौढ शिक्षण

74.	Puppet, Drama, Television, Cinema	74.	ची कठपुतळी, नाटक,
	are the examples of:		दूरदर्शन, चित्रपट उदाहरणे आहेत.
	(A) Audio aids		(A) श्राव्य साधने
	(B) Visual aids		(B) दृक साधने
	(C) Audio-Visual aids		(C) दुकश्राव्य साधने
	(D) Graphic aids		(D) ग्राफिक साधने
<i>7</i> 5.	The main objective of "Education for	75.	"सर्वांसाठी शिक्षण" याचे मुख्य उद्दिष्टे
	all" is:	70.	हे आहे.
	(A) To promote to learning society		(A) समाज शिक्षणाला प्रोत्साहन देणे
	(B) To promote for economic		(B) आर्थिक विकासाला प्रोत्साहन देणे
	${ m development}$		(C) आरोग्य सुविधाला प्रोत्साहन देणे
	(C) To promote health facilities		(D) बाल शिक्षणाला प्रोत्साहन देणे
	(D) To promote child education	76.	खालील विस्तार शिक्षणाचे तत्त्वे हे आहे :
76.	The following is the principle of		
	extension education:		(A) संपूर्ण कुटुंब दृष्टिकोन
	(A) Whole family approach		(B) तंत्रज्ञान दृष्टिकोन
	(B) Technology approach		(C) संस्थात्मक दृष्टिकोन
	(C) Organization approach		(D) समाज दृष्टिकोन
	(D) Community approach	77.	ग्रामीण महिलांना शाळेबाहेरील शिक्षणांची
77.	An out of school system of education		यंत्रणा :
	for Rural women:		(A) व्यवस्थापन
	(A) Management		(B) सहभागी
78.	(B) Participation		(C) विस्तार
		78.	(D) संप्रेषण
			अनौपचारिक शिक्षण यावर
			केंद्रित आहे.
	centered.		(A) वाचक
	(A) Reader		(B) युवक
	(B) Youth		(C) शिकाऊ
	(C) Learner		(D) लिंग
	(D) Gender		ויויו (ע)

- 79. Overhead projector uses the principle of
 - (A) Direct projection
 - (B) Indirect projection
 - (C) Projection
 - (D) Digital projection
- 80. Informal education is accidental type of education learning, which happens by chance at :
 - (A) Lecture
 - (B) Classroom
 - (C) Examination Hall
 - (D) Place of Work
- 81. A person who organises and runs a business enterprise to make profit is called as:
 - (A) Seller
 - (B) An entrepreneur
 - (C) A merchant
 - (D) A businessman
- 82. "SGSY" is a programme for promotion of:
 - (A) Infrastructure
 - (B) Wage employment
 - (C) Community development
 - (D) Self-employment
- 83. SITE stands for:
 - (A) Satellite Information Television Expansion
 - (B) Satellite Information Television Extension
 - (C) Satellite Information Television Experiment
 - (D) Satellite Information Television Entertainment

- 79. उर्ध्वशीर्ष प्रक्षेपक हे तत्त्व वापरतो.
 - (A) प्रत्यक्ष प्रक्षेपण
 - (B) अप्रत्यक्ष प्रक्षेपण
 - (C) प्रक्षेपण
 - (D) डिजीटल प्रक्षेपण
- 80. अनौपचारिक शिक्षण हे अनावधानाने शिक्षण शिकण्याचा प्रकार कोठे घडतो ?
 - (A) व्याख्यान
 - (B) वर्गात
 - (C) परीक्षा हॉल
 - (D) कामाच्या ठिकाणी
- 81. जो व्यक्ती नफा कमविण्यासाठी व्यवसाय उपक्रम उभारतो व चालवतो त्याला असे म्हणतात.
 - (A) विक्रेता
 - (B) उद्योजक
 - (C) व्यापारी
 - (D) व्यावसायिक
- 82. "एस.जी.एस.वाय." कार्यक्रम ………… याला चालना देतो.
 - (A) पायाभूतसुविधा
 - (B) रोजगार संधी
 - (C) समुदाय विकास
 - (D) स्वय: रोजगार
- 83. एस.आय.टी.ई. म्हणजे :
 - (A) सॅटेलाईट इन्फोर्मेशन टेलीव्हिजन एक्सपानशेन
 - (B) सॅटेलाईट इन्फोर्मेशन टेलीव्हिजन एक्सटेंशन
 - (C) सॅटेलाईट इन्फोर्मेशन टेलीव्हिजन एक्सपेरीमेन्ट
 - (D) सॅटेलाईट इन्फोर्मेशन टेलीव्हिजन एन्टरटेनमेंट

- 84. A story can be made into a news cohen:
 - (A) The story is about a celebrity
 - (B) The story is from balanced sources
 - (C) The story is on a topic of public interest
 - (D) The story has quotes
- 85. The basic purpose of Panchayati Rajya is:
 - (A) To collect taxes directly
 - (B) To provide employment to rural people
 - (C) Democratic decentralization
 - (D) To provide law and order
- 86. Non-formal education aims at:
 - (A) Skill based and socially useful learning
 - (B) Theory and practical learning
 - (C) Academic learning
 - (D) Distance learning
- 87. A method of contacting people at a large scale at a time :
 - (A) Farm and Home Visit
 - (B) Demonstration
 - (C) Personal Letter
 - (D) Campaign
- 88. Which of the following is *not* a projective technique?
 - (A) Model
 - (B) Photograph
 - (C) Slide
 - (D) Film
- 89. Community Development Programme started on :
 - (A) 2nd October, 1950
 - (B) 23rd March, 1950
 - (C) 2nd October, 1952
 - (D) 2nd October, 1964

- 84. जेव्हा एका कथेची बातमी बनविली जाते:
 - (A) कथा एका प्रसिद्ध व्यक्तिबद्दलची आहे
 - (B) कथा संतुलित स्रोतांकडून आहे
 - (C) कथा सार्वजनिक सूची असणाऱ्या विषयावर आहे
 - (D) कथेचा उदाहरण म्हणून उल्लेख केलेला
- 85. पंचायत राजचे प्राथिमक उद्देश्यहे आहे.
 - (A) प्रत्यक्ष कर गोळा करणे
 - (B) ग्रामीण लोकांना रोजगार उपलब्ध करणे
 - (C) लोकशाहीचे विकेंद्रीकरण
 - (D) कायदा व सुव्यवस्था प्रदान करणे
- 86. अनौपचारिक शिक्षणाचा उद्देश :
 - (A) कौशल्य आधारित आणि सामाजिकरित्या उपयोगी शिक्षण
 - (B) सिद्धांत आणि प्रात्यक्षिक शिक्षण
 - (C) शैक्षणिक शिक्षण
 - (D) दुरस्थ शिक्षण
- 87. एका वेंळी मोठ्या प्रमाणावर लोकांना संपर्क करण्याची पद्धत :
 - (A) शेतावर आणि गृह भेटी
 - (B) सादरीकरण
 - (C) वैयक्तिक पत्र
 - (D) प्रचार मोहीम
- 88. पुढीलपैकी कोणते एक प्रक्षेपणविषयक तंत्र नाही ?
 - (A) प्रतिकृती
 - (B) छायाचित्र
 - (C) स्लाईड
 - (D) चित्रपट
- 89. समुदाय विकास कार्यक्रमसुरू झाला.
 - (A) 2 ऑक्टोबर, 1950
 - (B) 23 मार्च, 1950
 - (C) 2 ऑक्टोबर, 1952
 - (D) 2 ऑक्टोबर, 1964

- 90. Which of the following is *not* a type of evaluation in an extension programe?
 - (A) Self-evaluation
 - (B) Internal Evaluation
 - (C) External Evaluation
 - (D) Scientific Evaluation
- 91. Plagiarism means:
 - (A) Making a pledge
 - (B) Making an abstract
 - (C) Using others ideas as your own
 - (D) Making acknowledgements
- 92. Two variables are said to be correlated:
 - (A) The change in one variable results in a corresponding change in other variable
 - (B) The change of the variables is in the opposite directions
 - (C) The two variables are similar in nature
 - (D) The two variables are dissimilar in nature
- 93. The demerit of questionnaire method is:
 - (A) Low rate of filled questionaire
 - (B) No control once sent
 - (C) Respondents remain unknown
 - (D) True representation of population
- 94. The advantage of closed-ended questions is:
 - (A) Rules out marginal or unexpected answers
 - (B) Reduces coding errors
 - (C) May not cover total range of responses
 - (D) May take more time for analysis

- 90. खालीलपैकी कोणता विस्तार कार्यक्रमांच्या मूल्यमापनाचा प्रकार **नाही** ?
 - (A) स्वय: मूल्यांकन
 - (B) आंतरिक मूल्यांकन
 - (C) बाह्य मूल्यांकन
 - (D) वैज्ञानिक मूल्यांकन
- 91. प्लॅगियॅरिझम म्हणजे :
 - (A) प्रतिज्ञा करणे
 - (B) सारांश तयार करणे
 - (C) केलेल्या कामाची पावती देणे
 - (D) इतरांच्या कल्पना तुमच्याच असल्याप्रमाणे वापरणे
- 92. दोन चलने एकमेकांना संलग्न असणे म्हणजे :
 - (A) दोन चलनातील बदलाचा परिणाम हा संलग्नीत चलनातील बदलाशी पूरक असणे
 - (B) चलनाचे बदल विरुद्ध दिशेने असणे
 - (C) दोन चलने हे मूल्यानेसारखे असणे
 - (D) दोन चलने हे मूल्याने भिन्न असणे
- 93. प्रश्नावली पद्धतीचा तोटा म्हणजे :
 - (A) प्रश्नावली भरली जाण्याचा कमी दर
 - (B) एकदा पाठविल्यानंतर त्यावर नियंत्रण नसणे
 - (C) प्रतिसाद देणारे समजत नाहीत
 - (D) लोकसंख्येचे वास्तविक प्रतिनिधित्व
- 94. क्लोज एंडेड प्रश्नांचा फायदा म्हणजे :
 - (A) किरकोळ आणि नको असलेली उत्तरे काढून टाकते
 - (B) कोडिंगमधील चुका कमी करते
 - (C) प्रतिसादांची संपूर्ण व्याप्ती कदाचित समाविष्ट करत नाही
 - (D) विश्लेषणासाठी जास्त वेळ घेऊ शकतो

- 95. What is the clinical method used by Jean Piaget in his research?
 - (A) Standardized Questionnaire
 - (B) Observation of children in a psychiatric clinic
 - (C) A case study of individual child
 - (D) An open ended questionnaire
- 96. What are two types of node NVIVO?
 - (A) Seed node and weed node
 - (B) Shrub node and grub node
 - (C) Flower node and power node
 - (D) Tree node and free node
- 97. Controlled Group is a term used in:
 - (A) Survey research
 - (B) Historical research
 - (C) Experimental research
 - (D) Descriptive research
- 98. A correlation coefficient of zero indicates:
 - (A) Non-existent relationship
 - (B) Existent relationship
 - (C) Neutral relationship
 - (D) Direct relationship
- 99. Informed consent of participants is obtained before initiation of research to meet:
 - (A) Psychological needs
 - (B) Ethical standards
 - (C) Standards required in research results
 - (D) Guidelines for sampling
- 100. Which of the following is a type of hypothesis?
 - (A) Zero hypothesis
 - (B) Absolute hypothesis
 - (C) Abstract hypothesis
 - (D) Null hypothesis

- 95. जीन पिएगेटने त्याच्या संशोधनात वापरली जाणारी चिकित्सकपद्धत काय आहे ?
 - (A) प्रमाणित प्रश्नावली
 - (B) मानसशास्त्रीय चिकित्सालयामध्ये मुलांचे निरीक्षण
 - (C) वैयक्तिक मुलाची केस स्टडी
 - (D) एक खुली प्रश्नावली
- 96. कोणते दोन प्रकारचे NVIVO चे नोड आहेत ?
 - (A) बियाणे नोड आणि तण नोड
 - (B) झुडूप नोड आणि ग्रब नोड
 - (C) फुले नोड आणि पावर नोड
 - (D) झाड नोड आणि खुले नोड
- 97. नियंत्रित गट हा शब्दयासाठी वापरला जातो.
 - (A) सर्वेक्षण संशोधन
 - (B) ऐतिहासिक संशोधन
 - (C) प्रायोगिक संशोधन
 - (D) वर्णनात्मक संशोधन
- 98. शून्याचा एक सहसंबंध गुणांक सूचित करतो :
 - (A) अस्तित्वात नसलेले संबंध
 - (B) अस्तित्वात असलेले संबंध
 - (C) तटस्थ संबंध
 - (D) थेट संबंध
- 99. संशोधनाची सुरुवात करण्यापूर्वी सहभागींची यात संमती घेणे खालीलसाठी आवश्यक असते :
 - (A) मानसिक गरज
 - (B) नैतिक मानके
 - (C) संशोधन निकालासाठी लागणारे मानक
 - (D) नम्नापद्धतीची मार्गदर्शक तत्त्वे
- 100. खालीलपैकी कोणता सिद्धांताचा प्रकार होय ?
 - (A) झिरो सिद्धांत
 - (B) पूर्ण सिद्धांत
 - (C) गोषवारा सिद्धांत
 - (D) नल सिद्धांत

ROUGH WORK